IV 78864

C. Corr. con la Posta

IZHAJA VSAK ČETRTEK

Naročnina:	Leto	pol leta	četrtletje
ITALIJA . . . . . Lir	10·00	5·00	3·00
INOZEMSTVO . . . . . „	18·00	9·00	4·00

Uredništvo in upravništvo: Trst, Via Malchina 16-18. Telefon 1080. Uredno uro se stranke ob ponedeljkih in petkih od 10—12. Oglasi: Za vsak mm visoine sve kolone v Širokosti 62 mm: Samoini oglasi 2 L, osmrtnice, zahvale, poslana, vabila 50 cent., tegovski, cerkveni oglasi 50 cent. — Plača se vnaprej. — Posamezni izvod 20 cent.

DELO

Glasilo Komunistične stranke Italije

Trst, 15. maja 1924. — Leto V. - Štev. 206.

Vsi zločini kapitalističnega režima ne morejo zaustaviti neizogibne revolucionarne povodnji

Skozi vse jezove reakcije si revolucionarna predstraža seče, z orjaškim zamahom, svojo pot.

Na levo!

Štiri evropske velesile so tekom zadnjega pol leta izvedle volitve v parlament. Anglija je nastopila prva in je iznenadila ono brutalno reakcijo, ki je mislila, utrditi razmajani kapitalistični gospodarski red v Evropi z ognjem in nasčem, z zapiranjem in pobijanjem delavskega razreda. Anglija je krenila na levo. Izročila je vlado laburistom, delavski stranki, ki jo podpira liberalno meščanstvo. S tem je dobil evropski fašizem udarec na glavo in si ne bo tako kmalu opomogel. Nasprotno, znaki kažejo, da je z uspevanjem kapitalizma na višini današnjega razvoja družbe trajno nezdružljiv. Volitve v Italiji same pričajo, da se z divjo silo vladati ne da proti delovnemu ljudstvu. Pričajo milijoni glasov, ki so jih dobile opozicionalne stranke, priča rušenje čistokrvnega fašizma potom lakomednovane fašistovske vlade, priča krčevito prizadevanje, da se razmere v državi «normalizirajo», da se omeji brutalno nasilje.

Volitve v Nemčiji so istotako obsodba krvave reakcije, h kateri se je skušal kapitalizem zateči, uničevaje vsoono «svobodo», ki jo je bil sam razglasil še pred stoletjem, s svojo borbo s fevdalizmom. Nemški fašisti so računali z dvesto poslanci, so jih pa dosegli okrog trideset. Nasprotno so dobili komunisti preko šestdeset poslancev. Ako pomislimo na francosko politiko, posebno zadnjega časa, proti Nemčiji, vidimo, da je bila delavskemu gibanju v prilog. Socialdemokratično navduševanje za številke volitev je sicer prazno, vendar imajo skoro štirje milijoni komunističnih glasov v Nemčiji svoj pomen v tem, da je šla stranka z revolucionarnim programom v boj. S svojim glasovanjem je nemško delovno ljudstvo pokazalo, da veruje čim dalje bolj v edino svojo rešitev, v rešitev s prevratom.

Nemške volitve pa so tudi v tem poučne, da se socialdemokratska rešitev kapitalističnega reda zameta tudi od strani buržoazije, meščanstva.

Moč socialne demokracije je padla blizu za polovico, kar je vsekakor hud poraz, ako pomislimo, da je nemški državni aparat, posebno vsa uradniška mesta, čisto v rokah starih socialdemokratskih hofratov. Zdi se, da razmere v Nemčiji najhitreje zore in da bo tukaj najprej prišlo do ... sovetiziranja. Gospodarski razvoj naglo razkraja družbo na dve strani: v zasebni kapital in v gole roke. Kadar bo ta razvoj došel do viška in bodo evropske politične razmere nerazrešljivo zavozlane, stopi kriza v odločilni položaj.

Da je kapitalistična zgradba Evrope silno umetna, dokazujejo tudi francoske volitve. Imamo stavbo, kjer se en kamen veže z drugim. Nesreča kapitalističnega sistema je v tem, da je od leže enega kosa odvisna vsa zgradba. Naj se tu ali tam premakne en edin kamen, trese se evropska stavba od vrha do tal. Francoski kapital je hotel Nemčijo gospodarsko kolonizirati, spraviti jo popolnoma na tla. Nemčija je trpela, a udarci so padli tudi na Francijo samo, nemška gospodarska stiska je udarila čez mejo na francoska tla, frank je začel padati in pada še danes. Vidimo isti pojav kakor smo ga videli med vojno: z medsebojnim pobijanjem kapitalizmov raznih držav si kapitalizem sam izpodnaša tla. Med delovnim ljudstvom širi bedo in bolezen, obenem pa tudi upornu duh! Preliva kri, da si bo nagrabil zlata, pleni in ropa in s tem tira razmere v nevzdržnost. Iz svetovne vojne je izšla kmečko-delavska Rusija, iz nadaljevanja borbe med kapitalističnimi interesi poedinih meščanskih držav bo izšla kot zmagovalka proletarska Evropa.

Kapitalistični tisk se po izvršenih volitvah tolaži, da je Komunistična stranka Francije prodrla le v nekaterih okrajih, med temi tudi v enem ob Seni. Mislimo, da je baš to dejstvo zmaga ob Seni, prava hudourniška ptica! Ob Seni je Pariz in to pomenja vse. Borba med kapitalom in delom se v Rusiji ni odločila v zadnji ruski vasi, ampak v Leningradu in Moskvi ter v nekaterih drugih velikih ljudskih središčih. Tudi na zapadu ne bo drugače. Odločile bodo barikade v velikih mestih in med temi Paris ne bo zadnje. V Parizu je zmagalo pred sto leti meščanstvo, v Parizu bo v doglednem času padla odločitev v borbi med meščanstvom in delovnimi množicami. To govori ogromno število komunističnih glasov v senskem departmaju. Sicer pa se je tudi v Franciji število komunističnih poslancev podvojilo.

V poteku volitev v Angliji, Nemčiji in Franciji je dokaz, da kapitalistični red ne more živeti z nasiljem in od nasilja. Če nadomesti zakon z barbarizmom, ni tudi sam več varen, predvsem se ne more nemoteno razvijati. Ako je svoboda popolnoma zatrta, se kapital ne upa prav na plan, poujetnost pojema. V popolnem suženjstvu delovnega ljudstva utoneta tudi podjetnost in gospodarska moč širokih plasti, kar je najhujši udarec za kapitalizem sam. Posebno pa ne more živeti kapitalistični red brez ustavnega življenja, ker ne more več pregledati trga. Brez parlamenta se širi korupcija, ki zopet zadeva razne skupine kapitalističnega sistema in mu ovira napredovanje, udejstvovanje. Vsi ti vzroki vplivajo danes na buržoazne države da izročajo vlado reformističnim rokam, ki naj ustvarijo ravnotežje v kapitalističnem izkoriščanju. S tem priznavajo, da prav dela ni mogoče zatreti, ako se noče, da bi udarce čutil tudi kapital. Le Italija in Španija in Madžarska gospodarijo danes še s terorjem, s strahovanjem delovnega ljudstva. To gospodarjenje nima sreče in ne bo imelo prihodnosti. Korupcija se zajeda vsepovsod in razjeda režim nasilja. Požigi in poboji ne prinašajo koristi tistemu, ki jih povzroči, in mrtveci imajo posebno težo. Pred dvema letoma se je zdelo, da bo krvava reakcija presirjala vso kapitalistično Evropo, zdaj pa je la način vladanja doživel na vsej črti svojo obsodbo, ki ji bo sledil neizbežen poraz. Kar je bilo zločinov na človeštvu, niso dosegli svojega namena, in zdaj hoče kapitalizem z drugimi, manj barbarskimi sredstvi ohraniti svojo moč. Pridiga spet parlamentarizem, svobodo in socialno politiko, ne vidi pa brezdna, ki se vsak dan širje odpira pod njim. Za nas imajo volitve v glavnih evropskih državah še poseben pomen: zavrženje fašizma.

Izid volitev v Franciji

Pretečeno nedeljo, 11. t. m., so se vršile na Francoskem državnozborske volitve.

Banda reakcionarcev, kateri načeljuje ratni Millerand, Poincaré in Daudet je bila poražena na celi črti. Večino glasov je dobil takozvani «Blok levice», ki se tvori iz raznih levičarskih demokratično-republikanskih in socialreformističnih strank.

Komunisti imajo okrog 30 poslancev dočim so jih imeli dosedaj 13. Vspeh francoske Komunistične stranke obsoji v tem, da je bila edina stranka, ki se je vdeležila volilnega boja samostojno, to se pravi brez kompromisov, brez obvez in dogovorov z drugimi več ali manj buržoaznimi strankami. Njen volilni program je bil izrazito revolucionarnega in komunističnega značaja.

Proletarci, ki danes jačijo pod fašizmom so lahko zadovoljni in ponosni na vspeh razrednо zavednega proletariata v Franciji.

Razjarjeni in pobiti reakcionarci tulijo, da pomenja zmaga «Bloka levice» isto, kot prihod Kerenskega na vlado v Rusiji, leta 1917.

To pot se tudi mi malce strinjamo z njimi. Kerenski je v Rusiji nadaljeval caristično politiko. Razočarane mase so ga zapustile in krenile pod prapor boljševikov. — V Franciji bo moral «Blok levice» nadaljevati politiko v korist omenjenega kroga mastne buržoazije. Razočarane mase bodo sprevidele — in po Kerenskem pride ... Lenin.

Splošna stavka rudarjev
v Poruhrju

V prvi polovici meseca aprila so se vršila mrzlična pogajanja med «Micum» (Medzavezniška kontrolna komisija za obrate in rudokope) in industrialci Poruhrja, da se obnovijo pogodbe za dobavo premoga. Stare pogodbe so bile v veljavi do 15. aprila. Pogajanja so dovedla do kompromisa. Sklenjeno je bilo, da se podaljšajo še za dva meseca prejšnje pogodbe. Na podlagi teh so morali poruhrski industrialci dobavljati Franciji na račun reparacije mesečno 173 milijonov ton premoga.

Industrialci in reformistične vodje sindikatov v Poruhrju je težilo, sporazumno z buržuji in njih tiskom, socialdemokrati in «Vorwärts-om», v celi državi, — edino to, da bi dosegli olajšanje bremena, katerega je «Micum» naložila poruhrski industriji. To se pravi braniti koristi velikašev rudarskega kapitala, kateri neprenehoma izkorišča proletariat, da pomnožijo svoje dobiške. In res, nositem ko se na eni strani industrialci in socialdemokratje silili v «Micum», da zmanjša svoje zahteve, so iste istočasno sklenile delavcem znižali plačo in podaljšali delovni čas.

Veliko ogorčenje so vzbudili ti social-kapitalistični ukrepi med množico, ki je trdno organizirana in je dala, pri zadnjih volitvah v obratne svetove, pretežno večino Komunistični stranki.

Prišlo je do spora. Pogajanja med delavstvom in delodajalci niso dovedla do sporazuma. Poskus socialdemokratov, da bi preprečili gibanje ni dosegel uspeha. Rudarji so se enodušno izjavili, da se ne podvržejo razsodbi, v kateri je bilo sklenjeno, da se podaljša delovni čas.

«Vorwärts», glasilo nemških socialdemokratov, je v velikih skrbeh za usodo industrialcev in reformističnih načelnikov sindikatov, pozival ministra dela naj poseže v spor, da bo gibanje preprečeno, predno mu stopijo na čelo komunisti.

Toda ves socializdajalski napor se je izjalovil; delavci so po neizmernih porazih, prišli do spoznanja, da jim socialdemokratje le ovirajo, če treba tudi z oboroženo pomočjo fašistov, njih prihod do osvobojenja izpod kremljev kapitalističnega krvosesa.

Zveza rudarjev je s 116 proti 62 glasovi odobrila sklep, da se zapusti delo po 7. urah dnevnega dela.

Akcija poruhrskih rudarjev pa ni osamljena. Pred dnevi se je vršil v Lipskem kongres rudarjev Centralne Nemčije. Navzoči so bili delavski zastopniki rudnikov Gornje Šlezije in Poruhrja. Na kongresu je bilo sklenjeno, da se sklicejo obratni svetovi in da se gibanje vsporedi. Imenovan je bil tudi Osrednji odbor gibanja.

V Düsseldorfu se je vršil veličasten sestanek Obratnih svetov. Sklenilo se je, da se proglasi splošno stavko, ter sa istočasno z ogorčenjem zavrne vsako vmešavanje s strani ministra dela Reicha, za kar se «Vorwärts» in socialdemokratje tako toplo potegujejo. Vse nemško časopisje priznava, da je položaj jako resen.

Stavka se je razširila tudi na rudarje na Saškem in v gornji Šleziji.

Računa se, da je v stavki 400.000 rudarjev.

Delavska fronta je trdna, vstrajnosti neomahljiva. Delavstvo je pozvano sleherni dan na shode, katerih se udeležuje polnoštevilno.

Komunisti so pozvali tudi delavce ostalih strok, da proglasijo splošno stavko v Poruhrju in Porenju v znak solidarnosti z rudarji.

Danes ni mogoče prorokovati o izidu te ogromne stavke, eno je pač jasno, da je proletariat uvidel, da se mora trdno boriti, ako hoče izboljšati svoje bedno stanje.

Zločinstva rumunskega kapitalizma

Ukinjenje dunajske konference med Rumunijo in Rusijo, radi besarabskega vprašanja, nezadovoljstvo ljudstva v Besarabiji, ki hoče priti izpod jarma rumunskih bojarjev, naraščanje komunističnega gibanja, vse to je dalo rumunski vlaži povoda, da je proglasila v celi deželi obsedno stanje. Priče le so se povsod hišne preiskave in izvršene so bile neštevilne aretacije komunistov in zavednih delavcev. Izvršilci teh činov pa so pri tem tako nični, da so navedli kot vzrok proglašenja obsednega stanja bojazen pred — fašističnimi izgredi!

Kakor je že navada pri psih, ki na vzhodu slojijo na straži, na račun zapadnega kapitalizma, so bili aretirani vrženi v ječe, ne da bi se jih izpraševalo in niti da bi se navedlo vzrok, zakaj so aretirani, česa so obdolženi. In ne samo to, ampak vjetniki so tudi podvrženi skrajno živinskemu ravnanju.

Vsled protestov aretirancev, gladovna štrajkanja in ogorčenja ljudstva, je vlada izjavila, da bodo izpuščeni listi, katerim se ne bo moglo nič tehtnega dokazati. Vjetniki v bukarešktih zaporih so vsled te obljube nehali z gladovno stavko, ampak uvidevši, da ni bila dana obljuba izpolnjena, so vnovič odrekli sprejemanje hrane.

Na dvajsetem dnevu stavke sta umrla dva sodruga: student v modroslovju Zaharescu, tajnik študentovske zveze in Strömінger, predsednik Zveze industrijskih uradnikov. Več drugih sodrugov se nahaja v opasnem stanju.

Barbarsko postopanje policije je izzvalo proteste v raznih slojih ljudstva, posebno pa vlada silno ogorčenje med delavstvom.

N. BUHARIN:

Razred, stranka, voditelji

Če govorimo o razredu, razumevamo pod tem skupino ljudi, ki so zvezani med seboj s skupnim položajem v produkciji, radi tega tudi s skupnim položajem v distribuciji, torej tudi s skupnimi interesi (razrednimi interesi). Vendar bi bilo absolutno naivno, če bi predpostavljali, da predstavlja vsak razred popolnoma enotno celoto, kjer so vsi deli enaki, kjer je Rinz popolnoma isto kot Kunz.

Da razjasnimo to s primerom si ogljemo moderni delavski razred. Tu ne gre za to, da ni enakosti v razumu ali sposobnostih. Vse «bivanje» različnih delov delavskega razreda je neenako. To izhaja iz tega, ker ni 1. nobene popolne enakosti gospodarskih enot in 2., ker delavski razred ne nade gotov z neba, temveč se stalno stvarja iz kmetov, rokodelcev, mestnega malomeščanstva itd., to je iz drugih skupin kapitalistične družbe.

V resnici, ali ni mar jasno, da je delavec sijajno installiranega veleobrata nekaj popolnoma drugega kot pa delavec male delavnice? Tu tvori različnost obratov samih in vsega načina dela v njih vzrok različnosti. Drug vzrok je takorekoč proletarska «starost». Kmet, ki je komaj prišel v tovarno, je nekaj popolnoma drugega kot delavec, ki dela od mladih nog v tovarni.

Razlika v «bivanju» se zrcali v zavesti. Proletariat je neenoten po svoji zavesti isto tako, kot je neenoten po svojem položaju. On je **več ali manj** enoten v primeri z **drugimi** razredi. Če pa motrimo njegove razne dele, dobimo ravnokar opisano sliko.

Delavski razred se deli torej **po svoji razredni zavesti**, t. j. po svojih trajnih, splošnih, ne po svojih osebnih, cehovskih in skupinskih interesih, temveč po interesih **celokupnega razreda v vrsto skupin in podskupin isto tako, kakor sestoji ena sama verига iz cele vrste členov neenake trajnosti.**

Ta **neenakost razreda** je tudi vzrok tega, da je potrebna stranka.

V resnici. Zamislimo se za trenutek, da je delavski razred popolnoma in absolutno enak. Potem bi lahko vsakokrat nastopal v vsej svoji množici. Za vodstvo vseh akcij bi se lahko volilo **po vrsti** ljudi ali skupine ljudi: stalna organizacija vodstva bi bila odvečna, bila nepotrebna.

V resnici pa je stvar popolnoma drugačna. Boj delavskega razreda je neizogiben. Je toliko bolj potreben, ker je nasprotnik močan in pretkan, in je boj z njim trd. Kdo naj vodi ves razred? Kateri del razreda? Naravno: najnaprednejši, najbolj izolani, najbolj strujeni del.

Ta del je **stranka.**

Stranka ni razred, temveč najben del razreda. Ali stranka je **glava** razreda. Zato je skrajno **neumiselna**, stranko **postavljati nasproti** razredu. Stranka delavskega razreda je ravno to, kar najbolje izraža interese **razreda.** Razred in stranko se more **narazen drsati,** kot se drži glavo in vsega človeka narazen. Ne moremo je pa protipostavljati, kot ne smemo ločiti od človeka glave, če mu želimo dolgo življenje.

Od česa zavisi uspeh boja pod temi okolščinami? Od **pravilnega razmerja** med različnimi deli delavskega razreda in predvsem od pravilnega razmerja odnosajev med stranko in onimi, ki stoje izven stranke. Na eni strani je treba voditi in komandirati. Na drugi strani je treba vzgajati in prepričevati. Brez vzgoje in prepričanja se tu tudi ne da voditi. Z ene strani je potrebno, da je razred strujen in posebno organiziran kot del razreda, z druge strani se mora vedno tesneje in tesneje spajati z množicami izven stranke in privlačiti vedno večji del teh množic v svojo organizacijo. Duševno odraščanje razreda se torej izraža v naraščanju stranke tega razreda in obratno, propadanje razreda se izraža v propadanju stranke ali v manjšanju njenega vpliva na ljudi, stoječe izven stranke.

Videli smo že, da se izraza neenakost razreda v potrebi **stranke** tega razreda. Ali kapitalistični pogoji «bivanja» in globok kulturni nivô ne samo delavskega razreda, temveč tudi drugih razredov ustvarja položaj, da je tudi **avantgarda** proletariata, t. j. njegova stranka, neenaka. Ona je več ali manj enaka, če jo primerjamo z **drugimi** deli delavskega razreda. Če pa motrimo **različne dele to predstavo,** t. j. stranke, lahko ugotovimo njeno notranjo neenakost.

Tu lahko uporabimo isti primer kot pri razredu.

Predstavimo si resničnosti nasproten slučaj, namreč popolno enakost stranke — po razredni zavesti, izkunji, sposobnosti vodstva itd. Tedaj bi, naravno, ne potrebovali nobenih voditeljev. Funkcije «voditeljev» bi lahko opravljali po vrsti vsi brez vsake škode za stvar.

Ali v resnici ni nobene popolne enakosti, tudi ne v avantgardi, in to je glavni vzrok, ki narekuje potrebo manj ali več stabilnih grupacij poedinih vodilnih oseb, ki jih označujemo «voditelje».

Dobri voditelji so zato voditelji, ker najbolje izrazajo pravilne tendence stranke. In istotako, kot je nesmiselno protipostavljanje stranke in razreda, je nesmiselno postavljati stranko nasproti voditeljem stranke.

Mi smo pa vendar to storili, ko smo postavili delavski razred nasproti socialdemokratskim voditeljem, ali mnogice organiziranih delavcev proti njihovim voditeljem. Ali mi smo to delali in se delamo, da **uničimo** socialno demokracijo, da **uničimo** vpliv buržuazije, ki se uveljavlja potom **specialistalskih** voditeljev. Ali bilo bi skrajno poseben, ce bi hoteli prenesti metode uničevanja sovražne organizacije na nas same in bi to predstavljali kot izraz svojega posebnega revolucionarizma.

NOVA ZRAKOPLOVNA ČRTA. Med Berlinom in Amsterdamom je pričela funkcionirati zrakoplovna posta. Aeroplani krijejo razdaljo 340 kilometrov v štirih urah.

PRODUKCIJA NAFTE V RUSIJI. Produkcija nafte (surovega petroleja) v Rusiji stalno narašča. V septembru l. 1923. se je produciralo 19 milijonov pudov, v oktobru 20, v novembru 21, v decembru l. 1923. 22, v januarju 1924. 25, v februarju 22, v marcu 28 milijonov pudov (pud ima 16.38 kilograme).

UMETNIŠKA RAZSTAVA NEPROFESIONISTOV. V Londonu bo otvorjena od 26. maja do 14. junija razstava slik, ki so jih izdelali neprofesionisti v slikarstvu. Razstavitelji pripadajo zdravniškemu stanu.

Gnoj

V nekem ljubljanskem dnevniku smo čitali sledečo notico:

«ČLOVEŠKE KOSTI KOT GNOJILO». — V grške vode je te dni prispelo iz Smirne več tovornih parnikov, ki so bili naloženi s človeškimi kostmi pod označbo «gnojila». Kosti so pobrali po maloazijskih bojiščih. Ali ni to izkoriščanje ubogih ljudi, ki so morali pustiti svoje kosti na bojnem polju za tuje interese, še po smrti — vendarle presramotno za dvajseti vek?»

To vest smo čitali že v drugih meščanskih časopisih. Povdarjamo pa takoj v pričetku «v ljubljanskem dnevniku» — in hicer v klerikalnem ravno radi tega, ker marsikdo se bo že spominjal tistih dnevov, ko je izbruhnil spor med Avstrijo in Srbijo, ki se je potem bliskovito razvil v svetovni požar. V tistih časih je bujno cvetelo «vsezdrodomcesarjevstvo». V vseh meščanskih časopisih so se pretakale cele reke patriotičnih laži. Hujskalo se je nevedne ljudi, da so šli klati in da so se pustili klati. Klerikalno časopisje je vspodbujevalo «kranjske junce», da gredo v boj za domovino, da darujejo svojo kri, da položijo svoje kosti, ker to zahteva cesar, to je bogu dopadljivo.

In vendar, kljub temu, da je bilo klanje za domovino «bogu dopadljivo», se je Avstrija zrušila.

Igrale so tu vlogo razne okolščine, predvsem pa gospodarska premoč zaveznikov, tekmovalcev proti avstro-germanskemu kapitalizmu.

Na tisoče in tisoče ljudi je padlo. Na tisoče jih leži v grobiščih. Žrtvovali so svojo kri, svoje kosti za tuje interese.

Da so ti tisoči in milijoni ljudi darovali svoje življenje za tuje interese, priznava sem ter tja sedaj tudi tisto časopisje, ki je bilo ob pričetku in tekom vojne tako vneto za Avstrijo. Seveda. Tedaj je bilo treba zvesto služiti enemu že živemu kapitalističnemu organizmu. Kader je organizem še živ, treba je da se hrani. In kapitalistična pošast se hrani s krvjo in mozgom delovnega ljudstva. Da pa je tej pošasti omogočeno sesati ljudsko kri, je potrebno meščansko, liberalno, klerikalno in različno «demokratično» časopisje, ki zastruplja javno mnenje.

Avstrija ni več, umrla je politična tvorba, in sedaj je lahko pisati o zločinstvih te bivše politične tvorbe in o «tujih interesih».

Tiste gospodarsko-politične tvorbe, ki je je meščansko časopisje nekdaj zagovarjalo ni več. Mesto nje obstajajo sedaj druge gospodarsko-politične tvorbe, druge «domovine», ki jih je treba zvesto braniti, kader se nahajajo v «nevarnosti». Pa vprašajte sedaj tisto časopisje, ako je treba braniti te nove «domovine», ki niso nič drugega kakor nove gospodarsko-politične kapitalistične skupine, ker so se prejšnje sile premaknile in pregrupirale. Naravno je, da nam bo to časopisje odgovorilo, da je treba braniti te nove «domovine».

Tudi na bližnjem vzhodu, v Mali Aziji so se delavci in kmetje borili za «domovino». Tudi tam so bili farji, čeprav drage vere, za biti «rodoljubi», ki so jih vspodbujali, da dajo za vero in domovino svojo kri, svoje življenje.

Padali in padali so tisoči kmetov in delavcev na bojiščih, za «domovino», ali, kakor pravi naše meščansko časopisje, za «tuje interese». Njih telesa so se razkrajala, ostale so kosti, ki so jih dali pobrati profitarji, — «rodoljubi», ki so vspodbujali svoje žrtve da gredo v boj. Te ubogo ostanke se sedaj prevaža po svetu, zato da se jih, — kot gnojila — spravlja v denar.

Ni nam znano, ako se je na drugih bojiščih v Evropi kaj sličnega zgodilo. Ako se ni, je to le znamenje, da so kapitalisti naši drage vere, za njih profitarstvo. Kajti drugače se že lotijo take trgovine z človeškimi kostmi. Ker vsak korak, ki ga stori kapitalizem, pomenja profit.

«Tuji interesi», pravi meščansko časopisje. Ne pove pa, da so ti interesi kapitalistični.

Delavec in kmet imata v tem primer, kaj velja njih življenje v kapitalistični družbi. V zločinstvih kapitalizma, ki postajajo z vsakim dnem bolj očitna morajo izkoriščani videti, da jih nagočnejši poznejo le tedaj, kadar jih imajo za izmozgavati. Ako zahrenaš kaj od meščanske družbe, tedaj si zanjo le — gnoj! Dokler si krepak in zdrav, tedaj je garaš v tovarni in na polju. Ko postaneš star in onemogel, tedaj ti da brco, ker si — gnoj! In ko nastajajo spori med tvojimi tlačitelji in drugimi skupinami podobnih izkoriščevalcev, tedaj te vleče na bojno polje, da se biješ za «tuje interese». Ti interesi so tuji zate, ker se boriš za trojega izkoriščevalca. In so tuji tudi tistemu trojemu «nasprotniku», druge narodnosti, ker je mora bojevati za interese svojega gospodarja.

In kadar padeš na bojnem polju, tedaj te kapitalist porabi še za nekaj, — za gnoj!

V življenju gnoj, po smrti gnoj. Tako se godi proletariatu v kapitalistični družbi.

Pa ne bo vedno tako. Razrednozavedni delavec in kmet bo izpregovoril. Povedal bo kapitalistu, da «že ne bitt gnoj.

Revolucionarni delavec in kmet bosta v odločilni uri glasno zapovedala: «Nočemo več biti gnoj, za pešjeko lenuhov, marveč bomo rade volje dali svoje življenje, svojo kri, za naše prevodo. Naša kri naj le pognoji zemljo, toda zato da bo vzbil nežemu razredu cvet svobode!»

Bolj točnosti!

Opetovano smo že opomnili naše čitatelje, da je redno izhajanje lista odvisno od točnosti v poravnavanju naročnine s strani naročnikov. Žalibog pa se isti ne ravnajo po tem, ker je mnogo njih v zastanku.

Ako ne bo odslej večje točnosti, bomo brez ozira črtali take naročnike.

Iz Kom. Internacionale

Odgoditev zasedanja širšega izvrševalnega odbora in poteza svetovnega kongresa.

Izvrševalni odbor Kominterne je sklenil, da se odgodi zasedanje širšega izvrševalnega odbora in sicer na 10. juni in poteg svetovni kongres na 15. juni.

Za tiste ki se selijo
v Argentinijo

Glavno ravnateljstvo urada za izseljevanje v Argentinijo je izdalo okrožnico, v kateri sporoča, da bodo imeli pri dopuščanju vseljevanja v Argentinijo prednost poljedelski delavci.

Izseljenci, ki se nameravajo podati v Argentinijo, si morajo preskrbeti sledeče dokumente:

1. kazensko spričevalo novejšega datuma;

2. spričevalo izdano od županstva ki potrjuje, da izseljenec ne trpi na fizičnih ali duševnih boleznih;

3. spričevalo izdano od županstva ki potrjuje, da izseljenec ni nikdar živel od miloščine;

4. za mladoletne pod 15. leti je potreben krstni list s fotografijo;

5. konzulatska izkaznica, ki potrjuje osebne podatke in dokumente izseljenca.

Glasovi z dežele

Kamnje na Vipavskem

Kljub vsem naporom slovenskih narodnjakov prodira vedno bolj v izkoriščane delavsko-kmečke mase prepričanje, da je Komunistična stranka po svojem programu edini resni nasprotnik današnjega fašistovskega režima, predstavnika kapitalistične oblasti. Delovno ljudstvo je uvidelo, zakaj se nahaja v takem položaju, je spoznalo katera je tista sila, ki jo bo skozi ognjeno preizkušnjo privedla v razmere, *kjer bo lahko vsak užival* sadove svojega dela.

Na korist posameznih kapitalistov prehaja danes kmet skozi največjo krizo. Produkcija je v zastoju. Vino v kleteh, tropine na gnoju, brezposelnost velika, davki ogromni. Gospodje okoli *»Goriške Straže«* skušajo izboljšati razmere s tem, da bi si kmet in delavec *na svoje stroške in v okviru fašistovske reakcije* priborila boljšo bodočnost. Da ne zapadejo globi, jim razlagajo *kako in kdaj* se plačujejo davki, ne povejo pa, *komu in zakaj* gredo davki. Da je brezposelnost velika, vemo sami, ni pa dovolj povedati *kam* naj gremo, marveč tudi, *zakaj* moramo v tujino. Pregovor: *»Potrpljenje-božja mast«* tudi ne velja vselej. Dokler bodemo govorili o kapitalistično urejeni družbi, do tedaj bode trajalo izkoriščanje. In izkoriščanje zamoremo odpraviti edino s tem, *da nasilno in z orožjem v roki* strmoglavimo meščansko vlado in tako razbijemo politično oblast reakcije. Našim sodrugom pa priporočamo, da se z vsemi močmi zavzamejo za naše glasilo, ga po možnosti razširijo in prispevajo v njegov sklad. Prihodnjič še kaj.

Č—š.

Iz okolice Prestranek

Po petih letih izhajanja glasila zatiranih, se ni še nihče oglasil iz te okolice, da bi položil tukajšnje gorje ali, da bi pokazal saj »dobrote«, katere se tukaj uživajo.

Zakaj tako pišem? Zato, ker je naš kraj povsem naroden, in če je narod v nevarnosti in, da se ga »reši«, je stem vse rešeno. Pa če tudi so davki še večji in trebuh še bolj prazen, nato se ne gleda. Tega ne ve pivško delovno ljudstvo, da je »narod« kapitalisti in veriižništvo, proletariat pa nima ne naroda ne domovine. 1921. leta pri volitvah je stal »narod« pri nas trdno na nogah, pri letošnjih volitvah so se mu pričele hlače tresti in noge je dobil telečje. Sedaj pa tarnajo nekateri, da nismo Slovenci složni, jaz pa mislim drugače: so složni. — kdo? Kapitalisti in poleg teh vse druge pijavke, ki srkajo kri ubogemu trpinu delavcu in kmetu in mu sipljejo prah v oči. Zdrami se vendar enkrat kmet in delavec Pivke, potegnio »narodu« krinko iz obraza, povej tem krvosesom, da imajo oni boga in narod v nenasitnih malhah!

Kmetje in delavci!

To si zapomnite, da vas ne bodo rešili tisti, ki kričijo »narod«, to so vaši zapeljivci, lahko tudi govedneži, ki vam želijo slabo. — Koliko jih slišim goveriti, da bi kaj skoraj prišli sem boljševiki, da bi nas rešili. Dragi, na se zanašati preveč na moč drugih, sami si moramo pomagati, to je naša dolžnost in to brez odlašanja, da ne bo prepozno!

Izdajatelj.

Iz Lipe nad Jelšan

Drago nam Delo! Iz našeg sela niti okolice nitko se ne javlja, mislio bi tko god da spavamo san pravednika, ne nije tako. I kod nas počeo narod da se budi, mnogi od njih je uvidio da mu današnji poredak ne koristi već da ga danonice sve više tlači i iskorišćuje. Ideja komunizma se kod nas širi, nekojima kod nas nije to po volji, te rado napadaju komuniste da su oni krivi da nije »lipava grana« dobila nego 2 mandata. Velimo im: ne koristi vam svi vaši napadaji, uvereni smo da vam narod uče više nasjedat vašim pustim obećanjima. Narod je već uvidio da mu poslanici grane lipove nete donesti oslobodjenja izpod današnjeg kapitalističkog jarma. Drugovi širom naših krajeva, stupajte u redove komunističke stranke, koja jedina nas može dovesti do konačne pobjede, ako igde god doživimo poraz. svestan komunista ne smije da se straši, niti da klone duhom, već mora tim više napeti svoje sile da izvojštimo konačnu pobjedu. Stupajmo složno promišljeno pod zastavom komunističke stranke s znakom: Srp i čekić u žitnom vencu i pod tim čemo znakom pobjedit.

Neka živi Sovjetska Rusija!
Neka živi Komunistička stranka Italje!
Neka živi vlada radnika i seljaka!

Lipljan Komunista.

Izpod Vremščice

Res je, dragi naš list, da se nam ni treba izgovarjati, da ne moremo in ne znamo pisati in povedati o življenju z dežele. Pišemo kar moremo in znamo. Sicer pa nam ne manjka tvarine; vse preveč je je, le gledati in opazovati je treba življenje. In kdo naj nam zameri, če se ne znamo prav izraziti? Kje naj bi se bili učili? V šoli smo pridobili malo, v cerkvi nič kakor je tudi danes. Spodbujanj in dobrih zgledov pa nam ni od take družbe pričakovati, ker se boji našega spoznanja in živi takoimenovana inteligenca svoje življenje, ki se razlikuje od našega. Malo jih je, ki čutijo z nami in vedo, da so revezi kot mi in odvisni od volje višjih, in še tem so vedno za sledom.

Vendar pa nas je vedno več, ki rastemo iz sebe. Trpljenje nam odpira oči in kljub pritiskom, gospodarski onemogloati in odvisnosti slutimo, gotovi smo, da bodo padli z nami tudi oni, ki nam nočejo dovoliti življenja. Oni bodo padli za vedno, mi pa bomo prevzeli vodstvo čez same sebe. Zato pa nesmemo le upati, in se naslanjati na druge; nasprotno: naša dolžnost je učiti se, spoznavati in usposobiti se za to.

Zato bi morale med nas preprosto pisane knjige, ki bi nas poučile v vsem, česar nam je treba. Spoznavamo, da temeljijo sedanja zla na krivi podlagi in niso zmožna odpirati nam oči. Drago »Delo«, preskrbi nam kaj, da bo naša vera bolj trdna in naše upanje jačje.

Kočar

Šmarje pri Kopru

Žal nam je, da ne dobimo delj časa našega »Dela«. Zvedeli smo, da je temu kriv tukajšnji naučitelj, Anton Pul, kateri je pošiljal list nazaj. To zvesto hlapče je komunističnim idejam nasprotno in ni mu mar če si s takim početjem nakopava mržnjo s strani revnih a ne slepih kmečkev. Mesto, da bi nam bil vodja v našem boju za pravičnejše življenje igra vlogo valpeta v službi »narodnih« dobičkarjev. Vsa njegova nevzgojna marljivost pa nas ne bo odvrnila od pota, po katerem se gotovo bližamo našemu odrešenju.

Mladi komunist.

Na sramotni oder!

Prvi dopis iz Bistriškega nam je prikazal zopet enkrat enega izmed černega tropa meščanskih hlapcev ki na deželi, kjer je še mnogo preostankov iz fevdalne dobe, igrajo vlogo srednjeveških valpetov: prikazal nam je duhovnika kot žandarja. Popravek prizadetega duhovna (ki je prišel — po mojem skromnem mnenju — v list vsled znane proletarske velikodušnosti in priznanesljivosti, ki se je tudi takrat izkazala kot neprimerna za naše sovražnike), ta popravek je razkril duhovna kot drznega jezuita, ki se upa sprico tajiti resnico in zavijat dotaya tako, da se pokaže on kot poštena in neomadeževana oseba med samimi grešniki. Odgovor našega vrlega dopisnika pa je do dna razgalil tega zvitega jezuita in osvetlil ne samo njegova dejanja kot žandarja, ki brez usmiljenja hujska kapitalistične državne oblasti na delovno ljudstvo, ampak tudi njegova dejanja kot lukaškega oderuha in izkoriščevalca. Bistriški dopisnik je postavil na sramotni oder eno črno pijavko ljudske krvi in ljudskega mozga, ki tem brezobzirneje opravlja svoj posel, ko se čuti med malozavednim ljudstvom dovolj varno.

Bistriški dopisnik je podal obnemen lep zgled, kako morajo naši dopisniki sedavljati poročila o podeželskih tlačiteljih in sovražnikih proletariata, v tem slučaju o cerkvenih mogotcih. V zadnji štev. objavljenih predpisih za dopisnike »Dela« stoji med drugimi določili sledeči stavek: »Tudi farje pustite pri miru!« Kar izhaja iz nadoljnega pojasnila in bo sicer našim sodrugom tudi razumljivo, tega stavka ne sme se tolmačiti drugače kakor na ta način, da naš list se ne bojuje proti cerkvi in duhovščini po vzoru ljubljanskih takoznanih liberalnih listov, ki pripovedujejo svojim čitateljem kako plodovit je ta in ta far, koliko nezakonskih otrok se porodi v farovžih, ampak naš list hoče povedat jasno: odkod tako telesno blagostanje duhovnika. Bistriški dopisnik je to povedal v vsem razumljivem jeziku: na ofru nabral L. 140.—, v škofovi blagajni se nahaja L. 1400.—, zapuščina po neki pokojnici L. 2400.—; skupno L. 3940. In še prosi ljudstvo raz prižnice da mu pomaga, da si zakrpa hlače in kupi klobuk!! Takih in enakih duhovnih gospodov, takih ljudskih pijavk, je še mnogo na deželi, zlasti tam kamor ni prodrlo še naše očiščevalno gibanje, v oddaljenih in manj razvitih vaseh in trgih.

Vsi naši somišljeniki in dopisniki imajo nalogo, da po zgledu bistriškega dopisnika javijo listu vsako, tako in enako poštenje cerkvenih gospodov kakor tudi njih mežnarjev in starešin da nam poročajo po danem zgledu o vseh njih protiproletarskih činih, da z eno besedo postavijo na sramotni oder posvečene hlapce kapitalizma in narodnjaštva.

Na podlagi takih poročil morajo dobiti poželjeski proletarci, ki so še pod oblastjo cerkvene gosposke zavest, da v svojem nasprotstvu proti le-tej niso osamljeni ampak da stoji za njimi sila (Komunistična stranka), ki ima na svojem praporu zapisano: boj proti gosposki, cerkveni kakor posvetni; da ta sila, potom svojega časopisja, spravlja brezobzirno na svetlo vse zločine in črne naklepe, ki jih izvršuje cerkvena gosposka na račun delovnega ljudstva ter da ta sila, potom svoje dobre organizacije, pripravlja osvobojenje za vse zatirane in teptane in obenem tudi splošen, obračun, ki pride z dnevom osvobojenja, za vse zatiralce in tlačitelje revnega ljudstva, da pa je ta sila pripravljena napraviti po potrebi tudi d e l e n o b r a č u n, pred dnevom občega osvobojenja, katero se zdi sovražnikom proletariata pomaknjeno v nedogledno dobo in zato nenevarno. Na drugi strani mora na podlagi gorimenovanih poročil ves duhovski stan, morajo vsi vikarji, dekani in kaplani priti do zavesti, da če se takoimenovani liberalci in svobodomiselci družijo ž njimi in ž njimi v vsakem odločilnem trenutku složno nastopajo (zlasti v Juž. Krajini zelo očiten pojav!), je tu pa organizirana, zavedna in disciplinirana četa pristašev Komunistične stranke, ki stoji odkrito proti njim; da ta četa ne bo pustila prikritega nobenega njih sleparstva in goljufije, vedno pripravljena na neizprosen in neusmiljen boj proti njim in njihovim zaveznikom in pustiti v tem boju, za najosnovnejše pravice in za svobodo delavcev in kmetov, tudi potrebne žrtve.

Božji služabniki in Kristusovi namestniki ste torej opozorjeni, da služite krščanskemu bogu in kristovim naukom, ne pa bogu Mamonu (Denarju) in kapitalizmu. Ako pa vas bolj vleče k tem-le, slecite talar, ker sicer je vaše početje gola hinavščina in kot zloraba poklica kaznovana tudi po vaših postavah. Jenjajte enkrat za vedno z obrekovanjem in blatenjem Sovjetske Rusije. Komunistične stranke in njenih pristašev! In pustite pri miru srp in kladivo, znak poštenega dela in truda, ako vas že ni sram agitirati med krščanskim načelom udanim ljudstvom za razbojniško fašistovsko sekiro in za pagansko lipo. Ne sleparite, ne goljufajte, ne izkoriščajte, ne ovajajte oblastem bogoposlušnega ljudstva! Drugače ne bomo spravljali na sramotni oder samo vaših ostudnih dejanj ampak tudi vaša posvečena telesa, (pa ne samo na ogledi) ne strašeč se nobenih, prav nobenih posledic. Medtem ko izgubite vi s tem dvojni raj, dvojno kraljestvo: posvetno in nebeško, ne zgubimo mi proletarci drugega kot vaš duševni pritisk, zvesto oporo gmotnega, kapitalističnega pritiska, ne zgubimo druzega kot svojo revščino, bolezen in druge nadloge. Utremo si pa za par korakov naprej pot k svojemu velikemu osvobojenju!

L.

NIKOLAJ LENIN (1913):

Karl Marx in njegov nauk

(Nadaljevanje).

Diajektika

Marks in Engels sta videla v Hegelianski dialektiki najpopolnejši, najglobokejši in najdednatejši nauk evolucije: priznavala sta jo za največje odkritje nemške, klasične filozofije. Vse druge opredelitve razvojnega in spočetnega načela sta smatrala za enostranske, s skromno vsebino, ker so kvarile in habile resničen potek razvoja v prirodi in družbi (ki se razodeva vedkrat v skokih, katastrofah, revolucijah). »Jaz in Marks, sva bila skoro edini osebi, ki sta si nadeli nalogo rešiti (iz idealistične, tudi Hegelianske, pogube) zavestno dialektiko **ter** jo uporabljati pri materialističnem pojmovanju materialne prirode«. »Priroda je prirodna.« V prirodi nahaja dialektika svojo potrditev; in ravno moderna prirodoslovna veda kaže, kako izvanredno bogata je ta potrditev; dan h dnevu nabira ogromne snovi in kaže, kako se razvijajo v prirodi stvari koncem konca svojim dialektičnim (iz predpogojev) in ne metafizičnim (nadnaravnim) potom«. (Engels).

»Orjaška, temeljna misel — pise Engels — da svet ni sestavljen iz dovršenih, popolnih stvari, ampak da se nam javlja kot celokupnost procesov, v kateri tvorijo stvari (ki se ne kažejo nič manj spremenljive kot njihovi miselni odsevi v naši glavi, to je njih pojmi) le nepretrgano verigo postajanja in razpadanja — ta orjaška, osnova misel se je od Hegelovega časa sem tako globoko utisnila v splošno zavest, da je skoro nikdo ni mogel zanikati, vsaj v njemi splošni obliki ne. Vendar eno je: priznavati kako načelo v besedah; drugo pa je: uporabiti to načelo pri vsakem posameznem slučaju, na vsakem določenem polju raziskovanja«. »Za dialektično filozofijo ne obstoja, kratkomalo, nič stalnega, absolutnega, svetega. Preko vsega in povsod vidi pesat neizogibnega razpada in nic ji ne more kljubovati, kakor le nepretrzen proces postajanja in razpadanja, neskončnega dviganja od najnižjih do najvišjih stopenj: sama na sebi se javlja kot enostaven odsev tega procesa v mislečih moganih«. Marksu je dialektika »poznavanje splošnih zakonov gibanja toliko v zunanjem svetu kakor v človeskem mišljenju«.

Marks je sprejel in dalje razvijal to revolucionarno stran Hegelove filozofije. Dialektičen materializem »ne potrebuje nikakorsne filozofije, ki bi stala visje kakor druge znanosti«. Od prejšnjih filozofij ostaja »nauk o mišljenju in njegovih zakonih — formalna logika in dialektika«. Dialektika, v Marksovem pojmovanju, in v tem soglasja s Hegel-om, vsebuje to, kar danes nazivamo nauk poznanja ali gnozeologijo, ki mora proučevati svoj predmet tudi s historičnega stališca ter proučevati in posplošiti postanek in razvoj poznanja, prehod od neposnanja h poznanju.

(Dalje prihodnjič).

Predpisi za dopisnike „Dela“

7. — UČITE SE IZ LASTNIH POGREŠKOV. Ako niste se izvežbani v dopisovanju, pišite najprej na umazano, potem na čisto. Umazano kopijo shranite doma. Na ta nazin boste lahko primerjali po svoje napisan dopis s ponatisnjenim in spoznali boste lastne napake pri pisanju.

8. — Kdor potrebuje nasveta in navodil naj se svobodno obrne na uredništvo; to ma bo radevolje ilo na roko. Kie ne da, ako se zgodi s tem čas; samo da je tu volja pomagati z vsemi silami listu in ga dvigati vedno visje. — Leni in brezveljni ljudje pa niso za posel dopisnika. Sicer bo uredništvo postopalo tako kakor kdo zaslugi. Dopisniki »Dela« morajo pokazati ves ljubezni za list, kaker so storili to dosedaj!

9. — Naši dopisniki bi nam morali poslljati redno in pogostejše članka — poročila posebno o sledečih vprašanjih:

a) komunistična ideja na deželi in mase;

b) narodnjastvo; njega razvoj, politične sile, njegovi zastopniki v upravnih in političnih zastopstvih; medsebojni prepiri; njih politična in strokovna organizacija;

c) obuog in posledica brezposelnosti; brezposelnostna podpora, tozadevna statistika;

d) agrarno vprašanje, sedanja organizacija kmetov; sredstva za povzdigo njih razredne zavesti;

Proletarec!

Tvoje razredno glasilo je odmev tvojega bednega stanja.

Razredno, boljše glasilo je izraz vroče tvoje želje rešiti se vseh krivic, ki jih izvršuje nad tebo požrešni kapitalizem.

Razredno glasilo ti pomaga v trdem boju za tvoje osvobojenje.

Tvoja dolžnost je, da ga neprestano podpiraš in razširjaš.

e) obrt; razvoj male in velike obrti v naših krajih; njen značaj; delovne pogodbe;

f) zadruge in banke

10. — Vesti, ki bi bi zanimale tudi italijanske sodruge in sploh širso javnost v državi, naj se istočasno poošljejo tudi »Lavoratoru«.

11. — Na zadnje polagamo vsem dopisnikom na srce se sledeče:

Skrbite vedno za redno za razširjanje lista. Dolžnost vsakega je, da nas obvesti, katero vasti najbolj zanimaje njegov kraj. Svetujte nam glede izboljšanja lista; sporočite najdene pomanjkljivosti; sporočite kako funkcionirajo razprodajalnice lista; najti druge, kjer delaje slabo, poiskati novih, kjer jih ni. Redno nas obveščati kako prihaja list na deželo, redno ali kasno. Svetovati način in sredstva za odpravo pomanjkljivosti.

Dopisniki morajo biti marljivi, razumni in voljni sotrudniki, sodelovci lista ter ne smejo nikdar zahiti zbolšati in razširjati ga. Oni morajo biti v trajnih stikih z uredništvom in čitateljstvom. Sporočiti nam morajo vse želje delavcev in kmetov, katerim bomo skušali zadostiti.

12. — Dopisniki se ne smejo vznemirjati niti obupavati, ako se njih dopisi objavlje kasno ali se sploh ne objavlje. Tudi dopisi, ki se ne objavljajo nam pridejo prav na ta nazin, da si ustvarimo s pomočjo njih pravi pojem o kraljevnem položaju ter da mi sami sestavimo poročilo o tem položaju. V vsakem slučaju pa vodilo uredništvo lista pri izbiri gradiva le interesi lista in gibanja samega.

13. — Marsikateremu dopisniku bo teže v zaščito razvnati se po vseh teh predpisih. Z dobro voljo pa se premaga največje težkoče. Čim pogostejše bode dopisniki poročali, tem lažje jim bo ako dopisovanje od roke. V delu se bodo naučili marsikaj!

Dopisniki, ki se čutijo zlobe v planaju NAJ PREDAJO DOPIS BLIŽNJEMU DOLJSEMU DOPISNIKU, ki ima dolžnost, da dopis pregleda, popravi, in da ga odpošlje naprej. V vsakem slučaju imamo sodrugo dopisnike, ki so zmožni in voljni prirejevati dopis za natisk.

14. — Odbori za »Delo« morajo skrbeti, da je uredništvo in upravništvo »Dela« vedno obveščeno o sestavu odbora, da zna za ime in naslov dopisnika, poverjenika in tretjega člana ter za vsako spremembo ki se godi v odboru. Tudi posamezni zaupniki (dopisniki in poverjeniki) morajo obvestiti nas p svojem naslovu.

15. — Vse naše stremljenje mora iti za tem, da dvignemo na zlim visje stopnje vse naše nameno, da bomo vedno bližje našemu cilju. Zato naj vsak sotrudnik gleda na to, da izobraži izdatno in zavzemno sodelaja.

Tiskovni sklad

Zadnje izkazanih L. 412.50

V Zrojilnah darovali T. J. L. 4.—; Č. J., K. J. po L 2.—: D. M., D. A. po L. 1.—	» 10.—
Slavec M.	» 15.—
Nabrano v dveh vaseh tržaške okolice (L 26.50 odtrosa L 25.70)	» 42.—
J. K. Solkan	» 2.20
Mussolini L 1.30; Postojn L 9.60; Vrhpoljska dekleta L 5.	» 15.90
Nab. pola 88: Radi prepovedi praznovanja Prvega majnika — kot protest proti vladni odredbi — darujejo za Tiskovni sklad »Dela« sodrugi iz Kontovelja: N. N. L. 10.—; S. J., G. V. po L 5.—; S. E. L 2.20; S. J., R. P. po L 2.—; R. E., P. J. po L 1.40; N N. N N. S. M., D. E., S. V. S. J. po L 1.—; Nabrano na plesu L 20.50;	» 55.50
Nab. pola 65: Na Prvega maja daruje skupina livarjev glasilu zatiranih in izkoriščanih L 50.—; Nabrano med kovinarji L 12.—	» 62.—
Nab. pola 82: Aldo Italo L 5.— Stap Košuta L 2.—; Krevlja L 0.40; Toča L 1.—; Odkar sem poslan iz službe od Avstrijcev L 0.50; Jurček L 2.—	» 10.90
Nab. pola 87: Fr. Bogatec, Fr. Zerjav, Iv. Kenda, Ant. Košuta, Fr. Verginela, Luigi Mora, Giov. Sirk, Mar. Purić, Verginela Just. po L 5.—; Aug. Bužeti, Just Bužeti, Jan. Verginela, Pepo Temperle po L 2.50; Rud. Košuta, Krist Verginela, Pazinc po L 3.—; Maganja Angelj L 2.—; Alb. Tretjak, Nando Bročon po L 1.—	» 68.—
Skupaj L. 281.50	

Radi pomanjkanja prostora priobčimo druge došle prispevke prihodnjič.

ZANIMIVOSTI

O PETROLEJU. Največ petroleja se je pridobilo l. 1922. v Združenih državah, namreč 68 odstotkov vse svetovne produkcije. Četrtina vsega prišla iz Mehika. Približno 10.000 km dolga proga cevi, z debelino 20 cm v premeru, prevaja surovo olje skozi amerikanski kontinent. Od 23.831 Rekenj, ki so jih navrtali vzhodno na mehikanskem skalnatem pogorju za pridobivanje petroleja, jih deluje pa samo 16 tisoč 501. Obicajna globočina ene take navrtane luknje znaša okoli 900 m.

ELEKTRIČNE LADJE. V Združenih državah se je pred kratkim osnovala akcijska družba s kapitalom 30 milijonov dolarjev, ki naj bi gradila na prekomorski paozirski promet ladje na elektrien pogon. Nameravani morski velikani naj bi imeli prostora za 3000 pasažirjev in naj bi prekasali v teži največe morsko ladjo na 13 tisoč ton.

Brez kraljeve glave

Gorce, M. Tvoj dopis smo prejeli, pa radi marljivosti pošlje, šele sedaj. Vsekakor bomo skušali priobčiti prihodnjič.

Izdajatelj:
Odgovorni urednik: Posl. Gizo. Belloni
I. O. Komunistične stranke Italije.
Soc. Tip. S. Spanut — Trieste

PODLISTEK

IVAN VUK:

Stolp ene misli.

(Babilonska pravljica).

(Nadaljevanje).

»To je ona, nas odresenika«, so si oddahnili bogovi, ko so pogledali na novorojeno.

Stolp združene misli pa ni dal spati kraljevim svetovalcem. S početka so se delo pomehovali, potem pa, ko je ono nepretano rastlo visje in visje, so postajali resni.

»Ne šalije se zidarji«, so djali. »V svoji predrznosti nas hočejo napovedati bogovom boj.«

Odšli so k kralju in mu govorili:

»Namestnik bogov si, o kralj, pa ne vidiš, da ti napovedujejo boj. Pohujšanje pustiš, da raste z vsakim dnem. Glej, stolp naloženo je sega do neba in vse ljudstvo je kot en Človek pripravljeno, da strmoglavi bogove s prestolov in z njimi tudi tebe. Še vel! Nad njimi hoče zagospodariti. In »se to se vrši pred tvojimi očmi, o kralj, ki si zastopnik bogov in sam bog.«

Namrsil je čelo kralj in rekel:

»Svetovalci ste, svetujte!«

Poglobili so se v knjige in mislili.

»Stolp treba razrušiti«, so rekli nekateri.

Zopet so se poglobili v knjige; zakaj, niso vedeli, kako naj se lotijo gigantske sile.

»S silo ne gre«, so odgovorili drugi, kakor da se pogovarjajo sami s seboj. »Preveč se enotni in združeni.«

»Treba poskusiti z zvijačo«, je rekel nekdo.

Glave vseh so se dvignile iz knjig in oči vseh so se nasmejale:

»Da, z zvijačo... z lažjo.«

Spomnili so se kraljeve hčerke, Jalgan imenovane, kar je toliko kakor laž.

»Prestolonaslednica je. Treba, da si zasluzi prestol babilonski.«

Pobledali so kraljičino Jalgan, ki je rastla čudovito naglo in se razvijala v mikavno dekle.

Poklonili so se ji in rekli:

»Star je ze tvoj oče, kralj babilonski, in blizu se čas, ko stopis ti na prestol. V knjigah pa je pisano, da vsak, kdor naseda prestol babilonski, mora, da se izkaže vrednega namestnika bogov, ki dele in jemljejo oblast in dostojanstva.«

»Vem, kraljevi svetovalci«, je odgovorila:

»Narod je obozuje«, so se jí laskali. »Težko zaka, da zavladaš nad njim.«

Jalgan se je muzala:

Tedaj so se vznesli iz njih priblizali kraljičini in ji govorili:

»Poznaš tisti stolp.... stolp združene misli, mu pravi ljudstvo?»

»Poznam. Vzgledno delo.«

S kislim obrazom se se spogledali.

»Bogokletna je tista zgradba. Upor zoper bogove in zoper tebe.«

Jalgan, dekleta preziernega, pa je veselila bojazen kraljevih svetovalcev. Hotela se ji je nekoliko pogreti z njimi.

»Kaj bo, ce dozidajo«, je vprašala z ironijo v glasu.

»Konec sveta«, so rekli brez obotavljanja. »Konec bogov in začetek gospodstva Človeka... Gorje tebi tiste dni, kraljičina Jalgan.«

»In vam, svetovalci.«

»In nam vsem, ki vladamo nad ljudstvom«, so rekli z obupno resnostjo.

»Kaj naj storim, svetovalci kralja babilonskega, da zasluzim prestol?»

»Zrušiti moraš stolp združene misli. Iz Človeka narodi suznja.«

»Svetujte, kraljevi svetovalci, zakaj, na razpolago sem vam.«

Dolgo so molčali. Nikdo iz njih ni vedel nasveta. Samo tam nadaj do sedaj molčeči svetovalec, suh in srepega pogleda, je vstal, se ozri zaničljivo po vseh in se približal kraljičini.

»Pomeitaj jim jezike!»

Kratko je izgovoril in ko je izgovoril, je pogledal in čakal.

Tedaj so planili vsi.

»Tako je! Jezike jim treba pomesati. Vsak iz njih mora imeti svojo misel in vsaka misel svoj jezik. Sedaj ves Jalgan!»

»Grem«, je rekla, »da naučim ljudstvo zlužiti bogovom in nam...»

. . . . . .

Med inženirji, ki so vodili zidanje stolpa združene misli, se je opazilo poslednje dni neko čudno gibanje.

Pojavljala se je med njimi ženska mikavne lepote in jim pripovedovala o zlatih zakladih, o prelepih dekletih, o utrjenih gradovih, kjer so mehko počivali v bogato oblečene mine jedi in vina.

Pripovedovala jim je, da bi jih popeljala tja, ker pa ni tam za vse prostora, si ona izmed njih izbere izvoljene.

Vsak iz inženirjev, kateremu je to govorila, je zazelel, da bi on bil med izvoljenimi. S početka je to zelja bila nekje daleč v srcu, ze nejasna, potem pa je vedno bolj rastla in se oblikovala.

Ženska pa se je pojavljala sedaj pri teh, sedaj pri onih, pa tudi med ljudstvo in zidarje je šla. Povsod je obljubovala lahko zbogatjeve sladkosti.

Ali je so bili zidarji. Se ne je dvignila zgradba. Čutili so pa vsi, da postaja delo nekako težko, da tisti ogromni kamni, podobni goram, postajajo nepremakljivi.

(Dalje prihodnjič).